Bijlage 5. Inventarisatie maatregelen omringende landen

Overzicht Energiemaatregelen EU-Lidstaten

(Gebaseerd op meldingen van het postennetwerk van het Ministerie van Buitenlandse Zaken)

Als reactie op stijgende energieprijzen door het conflict in het Midden-Oosten

Ingevoerde en in voorbereiding zijnde maatregelen

Maatregel	Lidstaten	Toelichting
Prijsplafonds & regulering		
Prijsplafond brandstof (benzine/diesel)	KRO, HON, BEL	KRO en HON: vaste maximumprijzen voor benzine en diesel BEL: bestaand stelsel maximumprijzen met automatisch aanpassingsmechanisme.
Prijsplafond gas en elektriciteit	ROE, LET, FIN	ROE: prijsplafond gas t/m maart 2027 (€0,06/kWh huishoudens, €0,07/kWh bedrijven) LET: prijsplafond elektra voor eerste 100 kWh/maand FIN: tijdelijke prijsregulering elektriciteit in voorbereiding.
Winstmargeplafonds brandstof en voedsel	GRI	Tijdelijke beperking winstmarges: brandstof max. €0,05/l (distributie) en €0,12/l (tankstations); voedsel en basisgoederen bevroren op niveau 2025.
Gereguleerde energietarieven & volumebeperkingen	SLW, NOR, POL	SLW: Tijdelijke volumebeperking dieselverkoop (max. 1 tankbeurt, €400 plafond); vaste dieselprijs buitenlandse voertuigen met prijs gelijk aan gemiddelde van OOS, TSJ, POL. NOR: vaste stroomprijs 40 øre/kWh ('Norgespris'). POL: tarieven gereguleerd via toezichthouder URE.
Belastingverlagingen & accijnzen		
Accijnsverlaging brandstof	ITA, OOS, SLV, POR, ZWE, IER, CYP, DUI	ITA: −€0,25/l benzine en diesel (nu tot 1/5/2026). OOS: −€0,10/l benzine en diesel t/m eind 2026. SLV: Accijns diesel en stookolie. Milieubelasting op brandstof tijdelijk opgeschort. Zonder overheidsingrijpen was benzine €1,748/l, diesel €1,919/l, stookolie €1,588/l. Actuele pomprijzen: benzine €1,581/l, diesel €1,696/l, stookolie €1,342/l. POR: tijdelijke ISP-verlaging (belasting op energie- en petroleumproducten) diesel bij wekelijkse prijsstijging >10 ct. ZWE: −1 SEK/l benzine (~9 ct incl. BTW), −0,40 SEK/l diesel (~4 ct) t/m sept. 2026. IER: tijdelijke verlaging accijns −20 ct/l diesel, −15 ct/l benzine. De maatregel geldt tot eind mei. CYP: accijnsverlaging −8 ct/l benzine, −6 ct/l diesel t/m juni 2026. DUI: energiebelasting diesel/benzine 2 mnd. met ~€0,17/l verlaagd, twv €1,6 mrd.
BTW-verlaging energie	SPA, CYP	SPA: BTW brandstof/gas van 21% naar 10%; BTW elektriciteit naar 10% boven prijsdrempel; elektriciteitsbelasting naar EU-minimum (0,5%); productiebelasting elektriciteit (IVPEE) permanent afgeschaft. CYP: BTW elektriciteit verlaagd naar 5% (1/5/2026–31/3/2027). Eerder was de BTW al verlaagd van 19% naar 9%.
Annulering of uitstel energieheffingen	EST, TSJ, ROE	EST: geplande accijnsverhoging energiedragers per 1/5/2026 geannuleerd. TSJ: hernieuwbare-energieheffing (POZE) afgeschaft voor consumenten. ROE: uitstel kolensluiting van 2026 naar 2029.
Subsidies & steun huishoudens		
Directe uitkeringen en toelagen	DK, BUL, ZWE, LET	DK: eenmalige uitkering huishoudens ('gascheque'). BUL: €20/maand voor inkomens ≤€652 bruto/maand. ZWE: eenmalige energiesteun o.b.v. verbruik jan-feb 2026 (1.100–1.800 SEK). LET: maandelijkse toelage €10–€30 voor ouderen, gehandicapten en gezinnen met kinderen.
Gerichte energiesteun en sociale tarieven	SPA, SLW, LET, LIT, BEL	SPA: sociaal tarief elektriciteit (42,5–57,5% korting kwetsbare huishoudens); garantie levering energie en water t/m eind 2026. SLW: gerichte energiesteun 90% huishoudens (€435 mln.) LET: automatisch steunmechanisme bij overschrijding prijsdrempel; verwarmingssubsidies; uitbreiding huurtoeslag. LIT: verwarmingssteun lage inkomens BEL: tijdelijke steun voor kwetsbare huishoudens en pendelaars (definitief besluit 17 april verwacht).
Steun bedrijfsleven & industrie		
Brandstofsubsidies en belastingkredieten	ITA, FRA, SPA	ITA: belastingkrediet 20% op brandstof voor transport, landbouw en visserij. FRA: tijdelijke en gerichte brandstofsubsidie voor landbouw, visserij en transport SPA: 80% korting netwerktarieven elektriciteit voor elektro-intensieve industrie; flexibiliteit gascontracten zonder boetes; afschaffing opslagheffing gas.
Compensatie energie-intensieve industrie	SLW, TSJ, LET, SPA	SLW: plan 50% vergoeding elektriciteitsverbruik op max. €50/MWh (EC-goedkeuring vereist). TSJ: ETS-kostencompensatie uitgebreid naar meer sectoren. LET: 100% dekking distributiekosten elektriciteit; subsidies voor bedrijven met energiekosten ≥10% van totale kosten. SPA: €877 mln.+ steun agrarische sector en visserij: mestsubsidies, €0,20/l dieselkorting en compensatie vissersvloot.

Verduurzaming & elektrificatie		
Subsidies hernieuwbare energie en EV's	SPA, LIT, ZWE, LET, FRA	SPA: belastingaftrek voor zelfconsumptie, EV's en warmtepompen; repowering hernieuwbare installaties versneld; collectieve zelfconsumptie uitgebreid tot 5 km. LIT: subsidies zon, wind en opslag en renovatiesubsidies woningen (€75/m^2); EV-premie €2.500–€5.000 + sloopremie €1.000. ZWE: EV-aankooppremie ~€4.000 platteland. LET: renovatiesubsidie meergezinswoningen (40–50% via ALTUM); subsidies zonnepanelen en warmtepompen; netmodernisering en batterijopslag. FRA: BTW-windfall ingezet voor elektrificatie; doel fossiele importafhankelijkheid van 60% naar 40% in 2030.
Marktregulering & handhaving		
Prijstransparantie en markttoezicht brandstof	DUI, SLV, ROE	DUI: max. 1 brandstofprijsverhoging per dag; Bundeskartellamt krijgt omgekeerde bewijslast bij prijscontrole. SLV: brandstofprijzen snelwegen geliberaliseerd; handhavingsmaatregelen tegen retailer Petrol wegens bevoorradingstekorten. ROE: formele crisissituatie oliesector uitgeroepen; exportvergunning vereist voor diesel en ruwe olie (3 maanden).
Overige marktmaatregelen	SPA, DUI, MAL	SPA: betalingsverplichting netcapaciteitsreservering (anti-speculatie). DUI: binnenlandse gaswinning niet langer belemmerd (incl. offshore veld N05-A met NL). MAL: handhaving bestaande energiesubsidies conform begroting 2026.
EU-brede initiatieven & strategische reserves		
EU-coördinatie en ETS	ITA e.a., BEL e.a., DUI/SPA/FRA	ITA (+ KRO, GRI, ROE, BUL, TSJ, HON, POL, SLW): verzoek opschorting ETS op Europese Raad. BEL (+ NL, FRA, DUI, ITA, EST): oproep EU-coördinatie IEA-voorraadvrijgave, bij voorkeur vóór eind april. DUI, SPA, FRA: oproep EU-coördinatie vraagbeperkende maatregelen.

Bron:, bijgewerkt 14 april 2026. Afkortingen: KRO=Kroatië, CYP=Cyprus, SLW=Slowakije, BEL=België, GRI=Griekenland, FIN=Finland, ROE=Roemenië, SLV=Slovenië, LET=Letland, HON=Hongarije, ITA=Italië, OOS=Oostenrijk, SPA=Spanje, EST=Estland, POR=Portugal, TSJ=Tsjechië, ZWE=Zweden, IER=Ierland, DK=Denemarken, LIT=Litouwen, BUL=Bulgarije, FRA=Frankrijk, POL=Polen, DUI=Duitsland, MAL=Malta, LUX=Luxemburg, NOR=Noorwegen, NL=Nederland.